

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **R. T.**, Brno, zast. advokátem Mgr. Martinem Rybníkářem, se sídlem AK Příkop 4, Brno, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. 12. 2004, č. j. 36 Az 912/2003 – 18,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.**
- II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností se žalobce (dále stěžovatel) domáhá zrušení rozsudku výše označeného krajského soudu, kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného o neudělení azylu ze dne 10. 10. 2003, č. j. OAM-11394/VL-10-P21-2001 z důvodu nesplnění podmínek dle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů; současně bylo rozhodnuto, že se na něj nevztahuje překážka vycestování dle § 91 cit. zákona. Stěžovatel uplatňuje v kasační stížnosti důvod dle § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.); namítá, že žalovaný dostatečně nezjišťoval, zda mu v Bělorusku hrozí pronásledování ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu. Žalovaný si měl vyžádat vyjádření některé organizace zabývající se ochranou lidských práv ve světě, a to zejména výroční zprávy H. R. W. a organizace A. I., ze kterých vyplývá, že ochrana lidských práv v některých

oblastech je v Bělorusku na velmi špatné úrovni. Žalovaný vycházel při rozhodování pouze ze zpráv Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv v Bělorusku za rok 2002; tato politická instituce však může být ovlivněna politickými a diplomatickými směry a okolnostmi, tudíž nezaručuje na rozdíl od výše uvedených organizací objektivní posouzení. Žalovaný nezjistil spolehlivě stav věci a porušil tak ust. § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu. Žalovaný se rovněž nezabýval otázkou humanitárního azylu, resp. neodůvodnil, v čem spočívala jeho volná úvaha o této otázce. Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení; současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný popřel oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí ve všech částech výroku, stejně tak i rozhodnutí soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Konstatuje, že rozhodnutí vychází z řádně zjištěného skutkového stavu, je dostatečně odůvodněno; proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud posoudil v první řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat, neboť věc byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Brně v mezích uplatněných důvodů dle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil až poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí ve smyslu ust. § 109 odst. 4 s. ř. s., nepřihlédl.

Kasační stížnost není důvodná.

Ze spisu vyplynulo, že stěžovatel požádal o udělení azylu dne 23. 11. 2001, v žádosti uvedl, že není a nebyl členem žádné politické strany nebo jiné organizace. Uvedl, že v roce konání prezidentských voleb (2001) mu bylo sděleno v zaměstnání, že pokud nebude volit L., bude propuštěn; poté, co dal hlas jinému kandidátovi, byl propuštěn. V žádosti dále uvedl, že nesouhlasí se státním zřízením v Bělorusku, proto se rozhodl odcestovat. V pohovoru, konaném dne 19. 2. 2002 na žádost stěžovatele v ruském jazyce, na dotaz žalovaného, koho volil, uvedl, že si již nepamatuje, vypověděl, že v zaměstnání neměl uzavřenou pracovní smlouvu a mohl být propuštěn kdykoli, souvislost s volbou prezidenta dovozuje z toho, že mu to takto bylo sděleno. Kromě problémů se zaměstnáním dále uvedl, že neměl kde bydlet a musel žít společně s rodiči, že dostával nepravděpodobně mzdu a tato byla nízká. V případě návratu do Běloruska se obává toho, že by mohl být vězněn za to, že v ČR požádal o azyl.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem

uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Z výše citovaných ustanovení zákona lze dovodit, že správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 cit. zákona jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené, případně neuvádí jen důvody ekonomické. Z žádného ustanovení zákona nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění.

Dle § 13 zákona o azylu se rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, se v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení azylu nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12. Rodinným příslušníkem se pro účely sloučení rodiny podle odstavce 1 rozumí manžel azylanta, svobodné dítě azylanta mladší 18 let, nebo rodič azylanta mladšího 18 let. Předpokladem udělení azylu za účelem sloučení rodiny manželů azylanta je trvání manželství před udělením azylu azylantovi. Žádné takové důvody stěžovatel neuvedl, citované ustanovení proto na stěžovatele nedopadá.

Podle ustanovení § 14 zákona o azylu lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod udělení azylu podle § 12. Udělení azylu je zcela na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, se judikatura obecných soudů ustálila na názoru, že zákon vytváří kritéria podle nichž, a v jejichž rámci, se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování, a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. Správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatele, tak i stav v jeho zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, nevybočil z mezí správního uvážení, zejména, když stěžovatel ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu neuváděl; takovými důvody bezesporu není obecná nespokojenost stěžovatele s politickým režimem ani ekonomické a sociální problémy spojené s bydlením a zaměstnáním.

Ze zpráv o stavu dodržování lidských práv v Bělorusku, jimiž se žalovaný ve svém rozhodnutí podrobně zabýval, nevyplývaly důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu, spočívající zejména v tom, že by stěžovatel byl nucen vycestovat do státu,

v němž by byl ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu její rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu nebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti a nebo by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Tvrzené obavy stěžovatele z možného jednání státních orgánů na základě ničím nepodložených tvrzení o uvěznění osob, jež žádaly v zahraničí o azyl nebyly v řízení prokázány; nemají konečně oporu ani v informacích MZV o stavu dodržování lidských práv.

Ze spisového materiálu a z tvrzení stěžovatele samotného, je zřejmé, že se žalovaný situací stěžovatele stran naplnění podmínek dle § 91 zákona o azylu zabýval konkrétně, a to ve vztahu k jeho osobě. Krajský soud rovněž v tomto směru rozhodnutí žalovaného přezkoumal a dospěl k závěru, že shromážděné informace nenavštědčují tomu, že právě stěžovatel by byl reálně ohrožen skutečnostmi zakládajícími překážku vycestování. V tomto směru je nedůvodná argumentace stěžovatele stran použitelnosti zpráv MZV USA za rok 2002, když jeho ohrožení se týkalo roku 2001. I při uznávaném rozložení břemene tvrzení mezi žadatele o azyl a úřad, který je o jeho žádosti oprávněn rozhodnout, totiž stran zjištění reálie v zemi původu úřadem a okolnostmi rozhodnými týkajícími se požadavku na získání azylu žadatele, žalované ministerstvo tuto svou povinnost splnilo, když vycházelo nejen ze zprávy MZV USA, ale i z dalších důvěryhodných pramenů, a to zpráv MZV České republiky a České tiskové kanceláře (ČTK). Rozhodoval-li žalovaný o existenci překážky vycestování, nepochybil, posuzoval-li aktuální situaci, která reálně v zemi panuje v době, v níž stěžovatel má zpět přicestovat, nikoli v době, kdy stěžovatel zemi opustil. Namítá-li stěžovatel neobjektivnost zpráv MZV USA a dovolává se zpráv dalších organizací, činí tak poprvé až v kasační stížnosti, ačkoli tak mohl učinit již v řízení před žalovaným, když měl možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a případně navrhnout jejich doplnění, což neučinil. K těmto skutečnostem proto Nejvyšší správní soud v souladu s ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlédl.

Z rozsudku soudu, napadeného kasační stížností, je zřejmé, že se soud zabýval námitkami stěžovatele uplatněnými v žalobě, přičemž byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody opravného prostředku a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. skutková podstata je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učinění správního skutkového závěru, ve spisu obsažený vede k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata nemá oporu ve spisech, chybí-li ve spisech skutkový materiál pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, přičemž tento materiál je nedostačující k učinění správního skutkového závěru. Takové vady řízení však nebyly shledány. Ze správního spisu je zcela zřejmé, že správní orgán provedl v řízení úplné dokazování, je z něj zřejmé, z jakých důkazních prostředků při svém rozhodování vycházel. Důkazní prostředky byly řádně zhodnoceny a provedené dokazování vyústilo v řádně zjištěný skutkový stav, z něhož správní orgán při svém rozhodování o tom, zda jsou zde důvody pro udělení azylu dle § 12, § 13 odst. 1 a odst. 2 a § 14 vycházel. Správní orgán nemá povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 zákona

č. 71/1967 Sb., správní řád, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl; této povinnosti žalovaný dostál.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 17. srpna 2005

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu